

3. Пугинский Б. И. Гражданско-правовые средства в хозяйственных отношениях / Б. И. Пугинский. – М.: Юрид. лит., 1984. – 224 с.
4. Комзюк А. Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції: поняття, види та організаційно-правові питання реалізації: Монографія / А. Т. Комзюк; [за заг. ред. О. М. Бандурки]. – Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. – 345 с.
5. Колпаков В. К. Адміністративне право України / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.

УДК 378.147:346.6(043.2)

Устинова І. П., к.ю.н., доцент,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ПИТАННЯ СТРУКТУРУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПРАВА ЯК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В ході підготовки юристів на сучасному етапі стає нагальною потребою формування у майбутніх фахівців глибоких та ґрунтовних знань в галузі економіки у поєднанні взаємозв'язків з правовими дисциплінами. Саме тому підвищується роль якісного викладання фінансового права України як навчальної дисципліни з точки зору таких позицій: необхідність оволодіння студентами юридичних вузів розуміння фінансово-правових та економічних процесів для ефективного застосування здобутих знань на практиці; формування у студентів-юристів правового світогляду тощо.

Фінансове право як навчальна дисципліна викладається у всіх юридичних вузах та факультетах країни усіх форм власності, і є обов'язковою для вивчення.

При викладанні цієї дисципліни фахівці по різному підходять до вирішення поставленого питання. Пояснюється це тим, що викладання фінансового права проходить частіше на 2 курсі, а студенти, на жаль, не завжди мають відповідну економічну та загальну підготовку, яка конче необхідна при розумінні саме фінансово-правових відносин.

Фінансове право України як навчальна дисципліна наділена більш вузьким змістом, ніж наука фінансового права. Як навчальна дисципліна воно призване надавати студентам комплексні знання стосовно: а) предмету фінансового права як галузі права і як науки (поняття фінансового права, предмет і метод фінансового права, система фінансового права); б) поділу системи фінансового права на дві частини загальну і особливу; в) розділів фінансового права як навчальної дисципліни, які включають в себе відповідні інститути фінансового права; г) інститутів фінансового права як навчальної дисципліни (характер і специфіка фінансово-правових відносин, що входять до відповідного інституту, об'єкти, суб'єкти, зміст відносин, виникнення, зміна і припинення цих відносин).

Розгляд в учбовому процесі даних питань дає студентам широкий діапазон світоглядних уявлень по найбільш важливим фінансово-правовим проблемам України: 1) становлення фінансової системи України на демократичних засадах відповідно до рівня держав з розвинутою ринковою економікою; 2) забезпечення фінансування та функціонування країни тощо.

Навчальна дисципліна базується на галузі права. Система фінансове право України, як навчальна дисципліна складається із двох частин: загальної і особливої. Під системою курсу фінансового права розуміють внутрішній розподіл матеріалу і норм за окремими фінансово-правовими інститутами.

У загальну частину включаються: поняття фінансів; поняття і принципи фінансової діяльності; поняття і особливості фінансово-правових норм і відносин; коло і компетенція органів, які керують фінансовою діяльністю в Україні; фінансовий контроль. До особливої частини входять розташовані у науково обґрунтованому порядку і логічній послідовності: групи правових норм, що інтегруються у самостійні підгрупи: розділи і інститути. Також необхідно зауважити про правовий режим, що являє собою порядок правового регулювання фінансових відносин, який виражається в певному сполученні юридичних засобів, що створює бажаний соціальний стан фінансів.

Така побудова фінансового права як навчальної дисципліни, чітко вкладається у систему правовідносин, що виникають у фінансовій діяльності, та дозволяє науці, що його вивчає, здійснювати дослідження загальних питань теорії галузі фінансового права, і розробку питань, пов'язаних із подальшим розвитком і удосконаленням окремих фінансово-правових інститутів з урахуванням вимог практики, сприяє поліпшенню вивчення цієї галузі права студентами, полегшує користування відповідним законодавством, сприяє вирішенню актуальних завдань систематизації фінансового законодавства.

Важливою складовою вивчення галузі права є ґрунтовне вивчення та оволодіння основними інститутами та розділами галузі. Для усвідомлення сутності різноманітності і багатства предмету фінансового права як навчальної дисципліни можна класифікувати фінансові відносини за їх змістом, суб'єктом складом, методами фінансової діяльності, роллю фінансів в житті суспільства тощо. Підхід з цієї сторони до розкриття змісту предмету фінансового права дозволяє побачити, що фінансовим правом регулюються тільки владно-майнові відносини, що впливають з владної діяльності держави в особі уповноважених її органів з приводу створення, розподілу і використання нею фондів коштів, в цих відносинах завжди проявляється владно-організуюча роль держави в розподілі і перерозподілі внутрішнього валового продукту і національного доходу, оскільки дані відносини мають владно-майновий (грошовий) характер.

Зміст предмету фінансового права в процесі докорінних перетворень і будівництва української держави суттєво змінився. З одного боку, значна

частина фінансових відносин відійшла від державних у сферу приватних фінансів і стала регулюватись нормами цивільного права (кредитна діяльність, депозитні діяльність, розрахункові операції тощо). Поки залишається суспільна потреба в державі неминуче будуть існувати і державні фінанси як неодмінна умова виконання нею свого призначення. З другого боку в громадянському суспільстві, яке формується в Україні, до сфери державних фінансів за допомогою обов'язкових платежів і внесків залучаються і приватні фінанси, розширяючи таким чином сферу впливу фінансів держави. Це розширення предмету фінансового права пов'язане з динамікою фінансових відносин взагалі, але в першу чергу – з їх перехідним характером в даний час.

Зазначене розуміння структури галузі фінансового права та змісту правових інститут є стійким поняттям у сучасній науці фінансового права та важливе при наданні ґрунтовних базових знань майбутнім юристам та для формування наукового мислення у майбутніх фахівців.

Література

1. Фінансове право України: Навч. посібник (для студ. вищ. навч. закл.) / [Л. К. Воронова, М. П. Кучерявенко, Н. Ю. Пришва та ін.]; – К.: Правова єдність, 2009. – 395 с.
2. Воронова Л. К., Криницький І. Е., Кучерявенко Н. П. Финансовое право: Учебное пособие для студентов юридических вузов. – Х.: Право, 2006. – 384 с.
3. Фінансове право України: Підручник / Г. В. Бех, О. О. Дмитрик, І. Є. Дмитрик, І. Є. Криницький; За ред. М. П. Кучерявенка. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – С. 24.
4. Орлюк О. В. Фінансове право. Академічний курс: підручник / О. В. Орлюк. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 808 с.

УДК 346.6:336.143:36(043.2)

Устинова І. П., к.ю.н., доцент,
Невмержицька О. В., Новгородська І. М., студентки,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Під бюджетною політикою розуміють цілеспрямовану діяльність держави з використання бюджетної системи для реалізації завдань економічної політики та інструменту соціально-економічного розвитку суспільства щодо підвищення ефективності й результативності бюджетного управління. Бюджетна політика є важливим знаряддям впливу на розвиток економіки і соціальної сфери. За її допомогою держава, розподіляючи і перерозподіляючи валовий внутрішній продукт, здійснює вплив на формування структури виробництва, результати господарювання, проведення соціальних перетворень [1, с. 7]. Механізм формування та